

מכתבי ההורים בלהה (בלה) וזאב (וולוויל) צוריה מקובל לילדיהם בישראל:

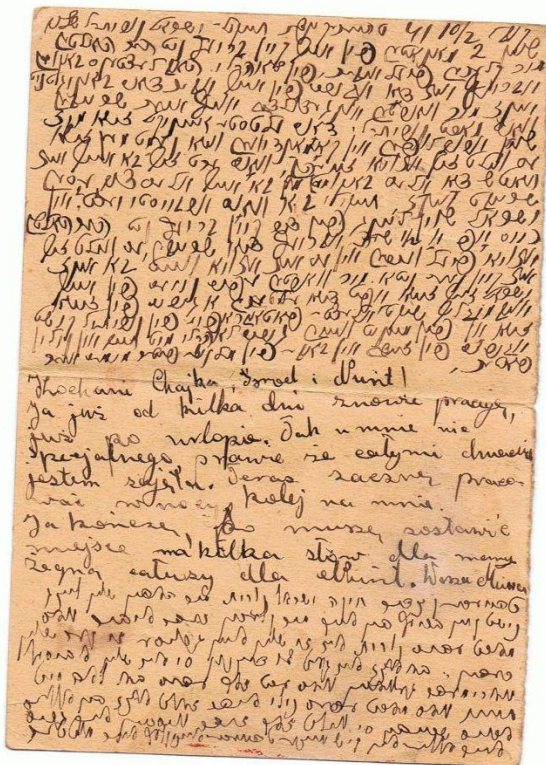
תרגום מיידשי: בני גבירצמן

המשפחה בישראל:

- הבן הבכור שמעון צורף הנשוי לשרה (המתגוררים בנחלת יצחק).
- הבת רבקה הנשואה ליוסף הולנדר (המתגוררים בנחלת יצחק).
- הבת חיה הנשואה לישראל בקר (המתגוררים בחדרה).
- הבת לאה הנשואה לחיים ז'רנינסקי (המתגוררים בחדרה).

על פי התוכן, המכתבים נכתבו בסביבות שנת 1941, בתקופת שלטון הסובייטים (קומוניזם), כשהעסקים התדרדרו והעיר הוצפה בפליטים ממזרח פולניה. סדרי השלטון השתנו גם על פי הבול הרוסי, ושינוי שמות הרחובות בקובל.

מכתב 1:

קובל, 10/2/41

ילדים יקרים חייקל, ישראל, נורית-ל שלום.

כבר חודשיים שלא קיבלנו מכם שום מכתב. אנחנו מודאגים מכך מאוד. מאהר'ה י. קיבלנו באחרונה מכתב ובו דרישת שלום מכם, אבל זה לא מספיק ואנחנו ממתנינים בקוצר רוח לכתבתכם.

מה שלום נורית-לי, נכדתנו הבכירה. היא כבר צריכה להתרוצץ ולהשתובב. איך אפשר לקחת אותה בזרועותינו... מתחשק כל כך לראותה.

מה נשמע אצלכם? האם לפחות יש להשיג אצלכם מספיק אוכל? כיתבו לנו.

חייקה-לי, במה את עובדת עכשיו? וישראל – ממך לא קיבלנו מכתב זה זמן רב. הקצה חצי שעה מזמנך כדי לכתוב לנו מכתב. מתחשק לשמוע מכם כל כך הרבה – ואנחנו כה רחוקים.

אצלנו אין חדש. אנחנו מחכים לאיזה חדשות מכם. ישראל(?) רואה לעיתים תכופות את ההורים. דרישת שלום מהם.

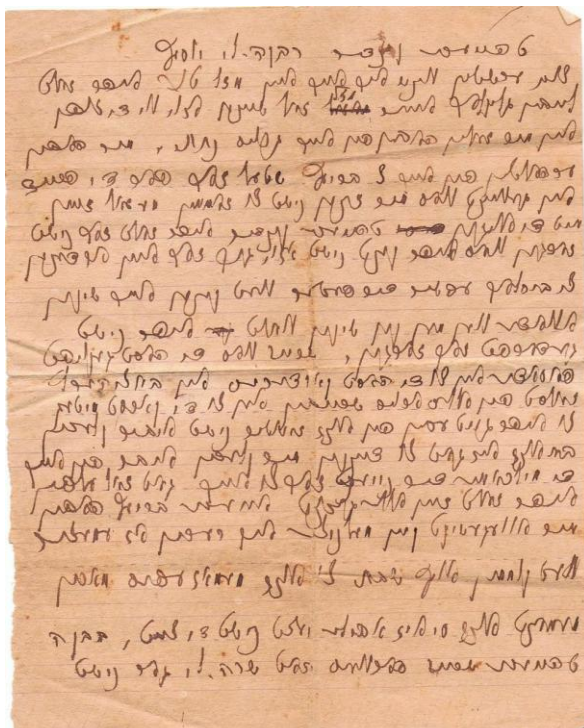
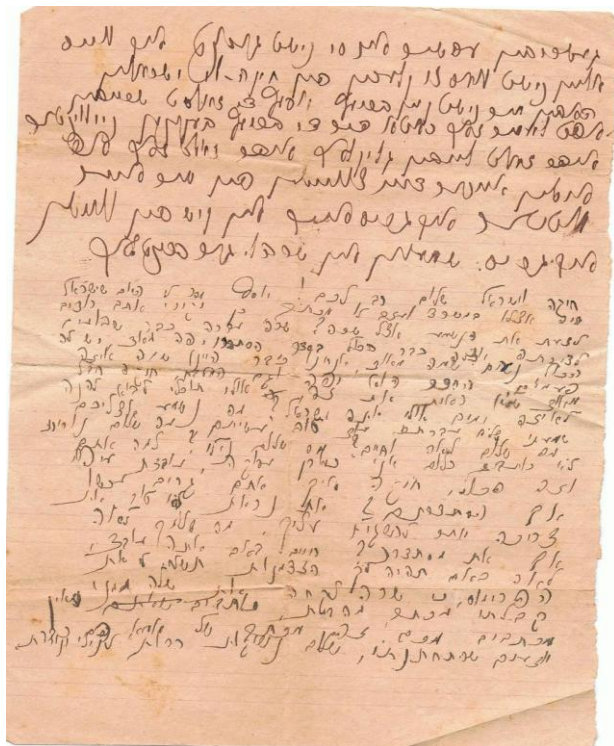
אם אפשר, שילחו תצלום של נורית'ל. נשקו אותה בשמנו. מיסרו דרישת שלום ללאה-לי וחיים ונילי. דרישת שלום מהסבא והסבתה ממלניצה, דודים ודודות.

אביכם

קטע בפולנית שכתבה האחות מינת לא תורגם.

ילדים יקרים חיקה, ישראל נורית.
זה זמן רב אין לנו מכתב מכם. אנחנו דואגים מאוד לשלומה של נורית. האם היא כבר גדולה?
היא כבר יכולה לדבר?
אצלנו תודה לאל. כבר נעשה קצת יותר חם.
איך הולך אצל לאה עם חיים? מה שלומה של נילי? כיתבו לנו על הכל. מתחשק מאוד לדעת.
אני דורשת בשלום כולכם ומנשקת את הנכדים היקרים שלי.
אמכם

מכתב 2:

ילדים יקרים, רבקה-לי יוסף.
ראשית אני מאחלת לכם מזל טוב. שתחיו באושר, שמזלכם יאיר כשמש ושתהיה לנו מכם נחת גדולה.
קיבלנו מכם שלושה מכתבים. תארו לעצמכם את השמחה והבכייה על כך שאיננו יחדיו ואיננו יכולים לראות זה את זה בעינינו.
ילדים יקרים. אל תדאגו מכך שאינכם יכולים להסתדר כל כך מהר. בהדרגה. אולי הדוד (מאמריקה) יוכל לשלוח לכם. בוודאי שאם אפשר לשלוח, אולי לא הייתם צריכים לדאוג עוד. כתיבי מה כבר (פאסאדע?) קניית והאם יש לך שמיכות ומצעים. כתבי הכל ואם את מבשלת צהרים או שאתם הולכים לאכול (בבית אוכל).
לגבינו שלא יהיו לכם דאגות. אצלנו, תודה לאל (הכל בסדר). אנחנו דואגים לכם. המלחמה מתקרבת אליכם. יעזור האל שתהיו כולכם בריאים.
שלחנו את מכתביכם למלניצה (עיר סמוכה לקובל בה התגוררה חלק ממשפחת האם) ואנחנו מעריכים שמישהו יבוא לשבת אלינו. חייבים לעשות משהו (שתי מילים לא ברורות), אפילו שעכשיו לא הזמן.
רבקה יקרה, מדוע לא כתבה שרה-לי מאומה? אולי היא לא בריאה? אינני יודעת בעצמי מה לחשוב.
מחייקה-לי של ישראל אין לנו כל מכתב.
יוסף, עליך לכתוב תכופות. הבה לפחות נכיר זה את זה באמצעות המכתבים.
שתחיו באושר. שתשמרו אחד על השני.
ממני אמכם.

אני דורשת בשלומכם ומנשקת מרחוק. אני דורשת בשלום שמעון ושרה-לי בידידות רבה.
הקטע הבא כתוב בעברית. נכתב ע"י הבת רבקה ונשלח לאחיות שבחדרה:

חיקה וישראל שלום רב לכם!

יוסף מסר לי היום שישראל היה אצלו במשרד ועזב לו מכתב.

כן יקירי, אתם רוצים לדעת את הנשמע אצל שרה? שרה עברה כבר שבועיים לדירתה. אצלה כבר הכל בסדר. הסתדרו יפה מאד. יש לה הכול. נעים שמה מאוד. אנחנו כבר היינו שמה איזה פעמים. החדר הוא יפה וגם המטבח.

חוצ- (חוצ מזה?) חבל מאוד שלא ראית את זה. אולי תוכלי לבוא להנה לאיזה ימים. אולי אתה ישראל? מה נשמע אצליכם. שמענו שעוד לא עברתם. טוב עשיתם.

מה שלום נורית? מה שלום לאה וחיים? מה שלום נילי? למה אתם לא כותבים כלום.

אני כמובן עסוקה, עובדת, כייפה וזה הכל.

חייקה איך אתם גרים עכשיו, איך הסתדרתם? את נראית לא טוב. את צריכה יותר להשגיח עליך.

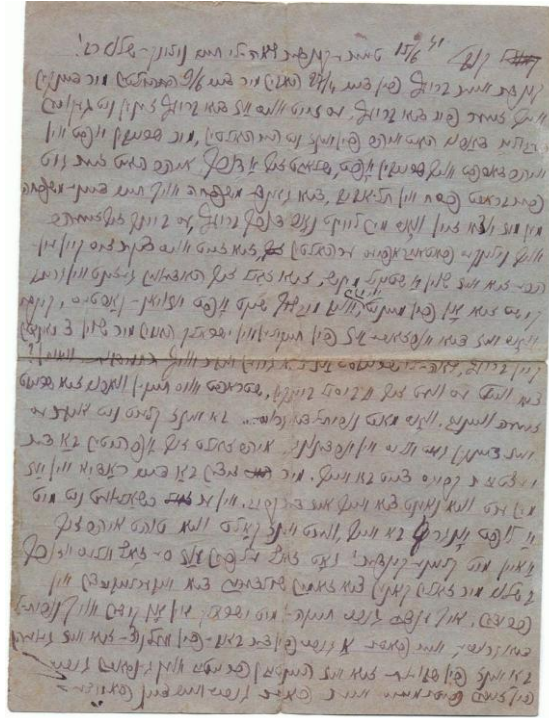
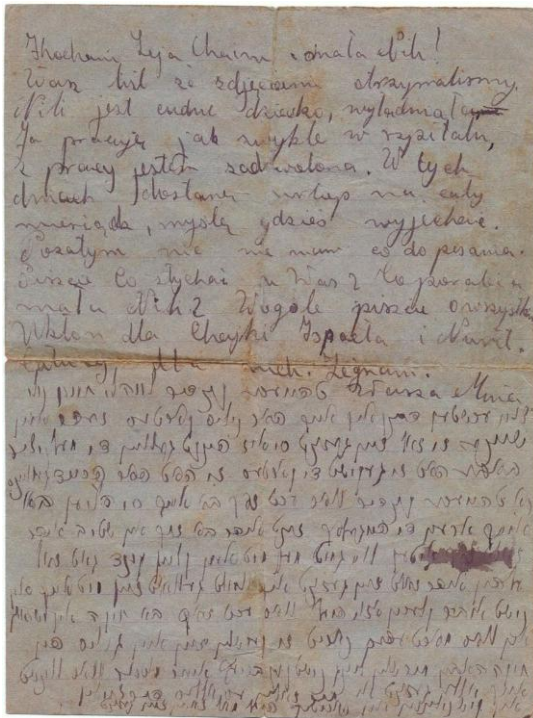
מה שלומך לאה, איך את מסתדרת? חיים האם אתה עובד? לאה, באם תהיה לך הזדמנות, תשלחי לי את הפרימוס, כי שרה לקחה את שלה ממני.

קיבלתי מכתב מהבית. כותבים שאין מכתבים מכם. זה מכתב של אמא. הם כבר

יודעים שהתחתנת.

שלום. נשיקות רבות לנילי ונורית.

מכתב 3:

קובל 15/6/41

ילדים יקרים לאה-לי, חיים נילינקה – שלום רב!

ילדים, את מכתבכם מה-27/4 קיבלנו ב-9/6. אנחנו מודים לכם מאוד על המכתב. נראה כי המכתבים (מכאן) לא הגיעו באופן סדיר, ולכן לא קיבלתם את מכתבנו. אנחנו כותבים תכופות ואתם צריכים גם כן לכתוב תכופות, ואז זה עובר.

ביליתם יפה בפסח בתל אביב. כל המשפחה וגם משפחתך, חיים. חייבים לצאת (ידי חובה; כלומר: להסתפק) במה שרק קוראים במכתבים. הגעגועים גואים מאוד.

קיבלנו גם את התצלומים של נילינקה. היא נראית מתוקה מאוד, בלי עין הרע. היא כבר חתיכת בן אדם. שתגדל בבריאות ובקלות (?). נשקו אותה בשמי. אם אפשר, שילחו תכופות תצלומים כאלה.

ילדים, מה הסיבה לכך שמחייקה וישראל איננו מקבלים מכתבים זה מכבר.

(השורה הבאה כתובה בקיפול של הנייר ולכן היא מטושטשת וחלק מהתרגום הוא ניהוש)

לאה-לי, את כותבת, כי הם ביקרו במושבות. איפה?
אם הכל יירגע(?), ניזפו בחייקה על כך שהיא ממעיטה לכתוב.
מה שלום נורית-ל הגדולה...

לגבינו אל תדאגו. תודה לאל הכל בסדר. אתם צריכים להיזהר, כי המלחמה היא עכשיו אצלכם. אנחנו יושבים ליד הרדיו וכאשר שומעים כמה קרובה המלחמה אליכם, ושהוא (האויב) אינו נמנע מלהפציץ אתכם מהאוויר, נעשה לנו קר. (מלחמת העולם הראשונה, הפצצת מטוסים איטלקיים בחיפה ותל-אביב ספטמבר 1940)

איך אתם מסתדרים עם ילדיו של קלמן? יעזור האל ושהכל יעבור בשלום ושנוכל יחדיו לתאר בשלום את החוויות שעברנו.

אני מסיימת. דרשי בשלום חייקה וישראלק ואני מנשקת את נורית-ל הגדולה.

(שתי מילים לא ברורות)

דרישת שלום מסבתא ממלניצה. היא היתה אצלנו מאז שבועות. היא נסעה מאיתנו ביום שישי האחרון לפני הצהרים. מסרי דרישות שלום מהדוד והדודה שלהם(?) (כמה מילים בלתי מובנות).

קטע בפולנית שכתבה האחות מינה. ללא תרגום. המשך המכתב ביידיש:

כותבת האם:

ילדים יקרים לאה לי, חיים, נילי.

ראשית, תודה לכם על התצלום של נילי. היא יפה מאוד, שתהיה בריאה. בדיוק היום היתה כאן סבתא ממלניצה. היא נישקה את התצלום ובכתה מרוב שמחה.

נו, ילדים יקרים, מה נשמע אצלכם? הציפורים (כנראה הכוונה למפציצים הגרמניים-איטלקיים) עפות אליכם ואז אתם אצלכם בבית. שימרו על עצמכם היטב. מה עושים עם ילדה קטנה. שיעזור האל ושתהיו בריאים. הייתי רוצה להיות איתכם ולא לדאוג רבות כל כך.

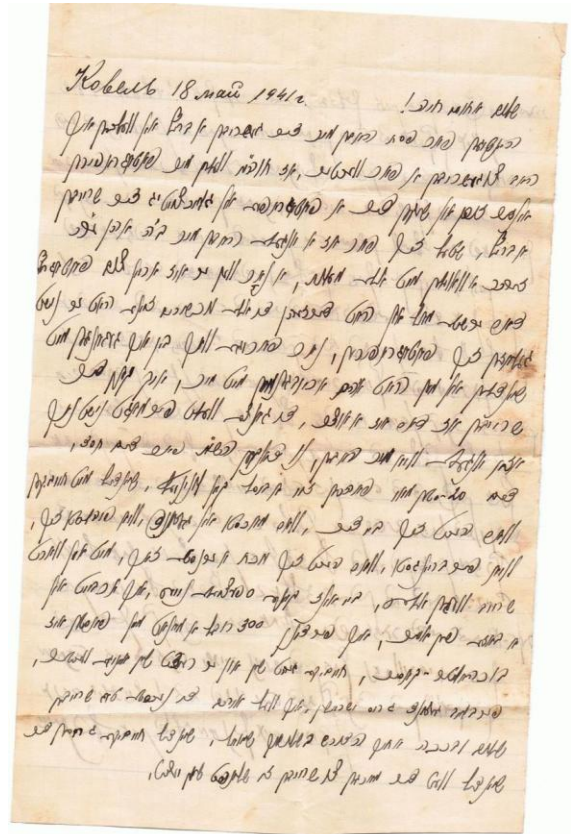
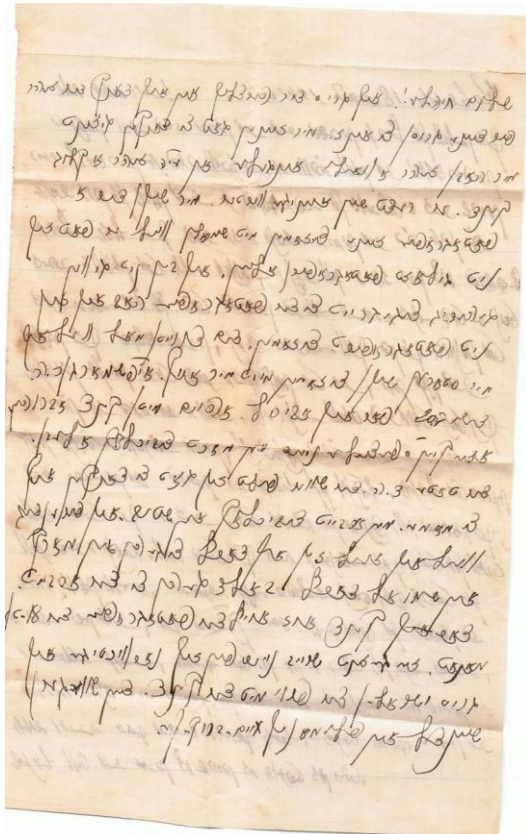
מה נשמע אצל חייקה וישראלק? ומה בכלל עם נאריט (נורית). מיסרו דרישת שלום להערשל (?)

מחייקה לא קיבלנו מכתב כבר מזמן.

אמכם המאחלת לכולכם בריאות ושעוד נספר הכל.

אני מנשקת פעמים רבות את נילינקע ואת נאריטקע, שיהיו בריאות.

מכתב 4:

קובל, 18 במאי 1941

שלום אחותי חיה!

בערב פסח הנוכחי כתבנו לך מכתב שבו הוספתי כמה מילים, כי בחול המועד אנחנו נצלם את בננו ונשלח לך תצלום ובו זמנית נכתוב לך מכתב. תארי לעצמך שיש לנו ברוך השם ילדון והוא טוב מאוד בכל המעלות. אבל אך נכנס אל הצלם בפעם הראשונה וראה את כל המכשירים שלו, לא הניח לצלמו. בשבוע שעבר הלכתי עם שיינדל והכנסתי(?) אותו אתי. אני יכול לכתוב לך שהוא אוצר. בכל העולם אין כזה ילדון כמו שלנו. נו, הודות להשם יתברך על חסדו (הוא הסכים להצטלם).

ב-20 במאי הם נוסעים מעט ללונדוניץ, שיינדל עם חיימקה.

מה נשמע אצלך? איך את בבריאות? מה את עושה (פודלסטו זיך?) איפה את מבלה? מה נשמע בקשר לעניין רציני? במלה אחת כתבי על הכל.

אצלנו אין חדשות מיוחדות. אני עובד בבסיס (חנות מכירות?) של ביצים(?). אני מרוויח 300 רובל בחודש. התפקיד שלי הוא מנהל חשבונות-קופאי.

חיימקה כבר הולך והוא כבר מדבר כמה מילים.

היי בריאה. מסרי דרישת שלום לישראלק. מחר אכתוב לו. שלום וברכה,

אחיך הדורש בשלומך שמואל. שיינדל וחיימקה דורשים בשלומך.

שיינדל תכתוב לך מחר. היא כבר ישנה כעת.

שלום חיה-לע!

אני דורשת בשלומך בלבביות ומודה לך מאוד על דרישות השלום ששלחת לנו.

אנחנו תודה לאל בריאים. יש לנו ילדון, בן טוב מאוד, בלי עין רעה. ילד נבון מאוד. הוא כבר מדבר כמה מילים.

אנחנו שולחים לך את התצלום שלו, ביחד עם שמואל, כי הוא לא איפשר לצלם אותו לבד. אני לא הייתי מסודרת כדי להצטלם ולכן אינני מצולמת איתם. בפעם הבאה כבר אעשה מאמץ להצוטלם איתם.

אם ירצה השם, מחר, כלומר ה-20 (בחודש) אני נוסעת מעט הביתה עם הילד כדי לנוח.

ככה אין חדשות מיוחדות. עושים מעט חיים.

אבא, כלומר החותן שלי, מרגיש בריא, הודות לאמא.

עובדים מעט בבית.

איך מסיימת, כי אני צריכה להיות בעיירה, לקנות בשוק ושמואל צריך מייד ללכת לעבודה.

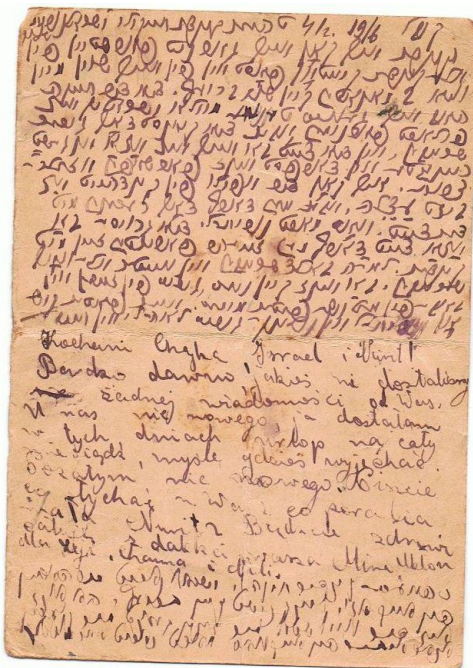
בתצלום, הילד הוא בן 18 חודש.

היי בריאה. כתבי חדשות מעצמך, אבל חשובות.

אני דורשת בשלום ישראל, אשתו והילד. (ילדה?).

גיסתך שיינדל והאחיך חיים ברוך-קע.

מכתב 5, המכתב האחרון מקובל:

מכתב זה הוא האחרון שהגיע מהמשפחה בקובל הוא נכתב 3 ימים לפני פרוץ המלחמה-מבצע ברברוסה-22.6.41. בתאריך 27.6.41 הנאצים כבר השתלטו על קובל..
על פי חותמת הדואר הגלויה תיעה לחדרה רק ב10 בספטמבר 1941 (לאחר שעבר את הצנזור הבריט)...
גלויה שהכתובת הרשומה בה בעברית וברוסית :

קיבוץ "עמיר"
ת.ד. מס' 35
חייקה צורף
חדרה

קובל, 19/6/41

ילדים יקרים חייקילי, ישראלק נורית שלום.
אינני יכול להבין אתכם כלל. מכל הילדים מגיע דואר ואילו מכם כבר יותר מחודשיים לא הגיע שום מכתב.
אליך, חייקה, בוודאי שיש לי טענות. מילא ישראלעק אולי עסוק אבל את הרי יכולה בוודאי לכתוב. המצב
אצלכם הוא כזה מתוח ואת לא צריכה להוסיף לנו כאלה צרות. מאז היית ילדה, אני מכיר אותך שאת עצלה,
אבל צריך הרי להתחשב במצב.
מה שלומה של נורית-לי הגדולה. במצב כזה צריך להיזהר מאוד עם הילדים. למען השם, כיתבו מייד ואחרי כן
לכתוב כל שבוע.
אצלנו אין חדש.
דרישת שלום מסבא וסבתא ממלניצה, מהדוד והדודה.
אביכם
נשקו את נורית-ל (שתי מילים לא ברורות) לאה-לי וחיים.

קטע כתוב בפולנית ע"י האחות מינה(לא תורגם)

כותבת האם:

(מלה לא ברורה) ילדים חייקה, ישראל נאריט. כל כך הרבה זמן לא קיבלנו מכם שום מכתב. אצלנו בינתיים שקט.
אנחנו בריאים. אנחנו דואגים לכם מאוד. מה שלום נאריט?
אמכם